

PREMIA BEREZIKO IKASLEEI ERANTZUTEKO BALIABIDEAK, URRI?

EAEan, azken hamarkadan premia bereziko ikasleen kopurua %60 handitu dela eta hasi berri den ikasturterako Pedagogia Terapeutikoko 65 irakasle (PT) gehiago jarriko dituztela iragarri zuen ekainean Hezkuntza sailburuak. Haur horiekin buruz buru aritzen diren hezitzaile eta PTei galdetu diegu, eta diote ikasle-profil ugari mapatik atera dituztela (mapan ez dagoenari ez zaio hezitzaile edo PTrik jartzen), tutoreak zamatzen ari direla eta Berritzeguneak gutxitzeak diagnostikoetan eragin duela.

 MIKEL GARCIA IDIAKEZ SHU OTERO

2012an hezkuntza premia bereziekin diagnostikatutako 14.200 ikasle izatetik 2021. urtean 23.800 ikasle izatera igaro dira; Jokin Bildarratz Hezkuntza sailburuak emandako datu esanguratsua da. Premia bereziekin diagnostikatutako ikasleak ikastetxeko mapa deiturikoan sartzen dituzte eta mapan egoteak esan nahi du, ikasle horrek arreta handiagoa behar duen heinean, baliabide pertsonala esleituko zaiola (hezitzailea edota PTA) ikas-ibilbidean eta ikasgelan laguntzeko, curriculum bere beharretara egokitze-ko eta abar. Bada, duela urte gutxi batzuetatik hona, hainbat profil mapatik atera dituzte, premia larrienak baino ez dituzte utzi mapan (desgaitasunak, nahasmen larriak...), eta gainerakoek, berariazko laguntza behar duten ikasleak deiturikoek, ez dute baliabide gehi-garririk, tutoreak (berez klaustroak) erantzun behar die ikasle horien beharrei, eta egokitu behar du materiala eta ikas-prozesua bakoitzaren errealitatera. Berariazko laguntza behar duten ikasle-arten artean daude, adibidez, ikasteko

“ ”

Ikasle horiek zituzten laguntzak desagertzea atzerapauso itzela da; tutoreak ahal duten heinean saiatuko dira, baina nekez iritsiko dira, daukaten lan zamarekin

Steilas

zailtasunak dituztenak, dislexia eta abar dutelako, arreta falta dutenak, jarrera arazoak, adimen gaitasun handikoak, hezkuntza sisteman berandu sartu direnak, testuinguru konplexu batean bizi direnak... Kontuan hartu behar da ikasle horien kopurua nabarmen egiten ari dela gora, erreportaje honetarako elkarriketatuta ditugun hezitzaile eta PTen esanetan.

Ondorioa? 25 ikasleko gelan tutoreak (klaustroak) behar anitzei eta arreta berezia behar duten gero eta ikasle gehi-gorri behar duten behar die ikasgelan, ikas-prozesu gero eta gehiago egokitu behar ditu, eta solaskideek argi dute: batetik, zama agerikoa da, irakasleak maiz ez dira iristen denei egoki erantzutera; bestetik, formazio hutsune handia dute irakasleek, sarri ez dakite hainbat beharri nola erantzun. Praktikan zer gertatzen da? Irakasle ugari PTengana jotzen dutela, lagundu diezaieten, eta joera bat aipatu digu PTetako batek: ikasle horiek PTren bat dagoen gelan sartzea, lagundu dezan (baina PTA, berez, ez dago ikasle horiei laguntzeko, premia berezia duten ikasleekin tutoreari laguntzeko baizik). PT horrek, gainera, susmo garbia du: mapan gero eta premia berezi gutxiago sartuko dituzte, eta gero eta gehiago pasako dituzte berariazko laguntzara, hezitzaile eta PTen esku-hartzetik kanpo. “Ikasle horiek zituzten laguntzak desagertzea atzerapauso itzela da –dio STEILASKO hezitzaileen ordezkariak–; tutoreak ahal duten heinean saiatuko

dira dagokien laguntza ematen eta ego-kitzapenak egiten, baina nekez iritsiko dira, daukaten lan zamarekin”.

BERRITZEGUNE GUTXIAGO, DIAGNOSTIKO GUTXIAGO

EAEko ikastetxe publikoei zonaldeka berrikuntza eta aholkularitza zerbitzua ematen diete Berritzeguneei, ikastetxeak akonpainatu egiten dituzte, baina Berritzeguneei eraldatzea erabaki du Eusko Jaurlaritzak: zentralizatu, fusio-natu eta kopuruan murriztu egin dituzte. Ordainetan, berrikuntzaz arduratuko den figura sortu dute ikastetxeetan: BeAtarra. Kontua da Berritzeguneei beste funtzio garrantzitsu bat ere dutela beren gain, premia bereziei erantzutea, eta ondorioa berehalakoa izan da: Berritzegune eta pertsonal gutxiagorekin, ikastetxei premia berezien arloan ematen dieten zerbitzua murriztu egin da.

Haurra ikastetxeak behatzen du lehengo, eta premia bereziak antzemanen gero, Berritzeguneko aholkulariak behatzen du, profila zehazten du eta haren oniritziarekin sartzen da mapan ikaslea. Berritzeguneei murrizteak, ordea, Berritzeguneko aholkularien presentzia asko gutxitzea ekarri duela diote elkarrizketatu ditugun PTei: “Duela pare bat urtera arte, hamabostean behin etortzen zen Berritzeguneko erreferentea, eta bilerek jarraikortasuna zuten, azken ikasturte osoan bi bilera baino ez ditugu egin, bata hasieran, aurkezpen gisa, eta bestea martxo aldera. Bigarren bileran, presa handiarekin egin ziren diagnostikoak”, kontatu digu solaskideetako batek. Zehaztu behar da diagnostiko klinikoa profesional medikuek egiten dutela (psikiatreek, neurologoek...) eta ikastetxean eta Berritzegunean ikasleari egiten zaion diagnostikoa hezkuntzaren esparruari lotutakoa dela, dituen ahulgune eta indarguneei ongi identifikatu eta horren arabera hezkuntza plana egiteko.

Bi emaitza utzi ditu horrek. Batetik, eskoletako aholkulariei autonomia eta ardura handiagoa eman zaie, behaketa eta diagnostikoa egiteko orduan. Lehen filtro txikia pasatzen bazuen, orain askoz handiagoa da egin behar duen behaketa eta horrek ere lan zama handituko duela ohartarazi dute batzuek eta besteek. Ikastetxeko aholkulariak diagnostiko egokia egiteko gai direla erantzun digu PT batek, beste batek aldiz uste du oro har ez daudela Berritzeguneko psikopedagogo profesionalak bezain es-

Duela pare bat urtera arte, hamabostean behin etortzen zen Berritzeguneko erreferentea, eta bilerek jarraikortasuna zuten, azken ikasturte osoan bi bilera baino ez ditugu egin

Pedagogia Terapeutikoko irakaslea

pezializatuta, eta horrek eragina izan dezakeela egindako diagnostikoan. Are, ikastetxeetako aholkulariek formakuntza nahikoa ez dutela ohartarazi du ELAk: “Hezkuntza Sailaren asmoa izan daiteke zeregin honetan eskoletako aholkulariak ahalduntzea, baina momentuz eta dakigunaren arabera aholkulari hauek behar bezala formatu eta beharrezko tresnak emateko baldintzak ez da sortzen ari Saila”.

Bestetik, ikastetxe guztietan behaketarako zerrenda luzeak egon ohi dira, Berritzeguneko profesionalak oniritzia noiz emango zain. Berritzeguneei eraldaketak erritmoa moteldu du, bilerak murriztu, eta haren diagnostikorik gabe, ikaslea ez da mapan sartzen. Eta mapan sartu gabe, baliabideak ez dira iristen. Dena den, baliabideak ikasle kopuruaren eta ratioaren arabera banatzeko joera indartzen ari da Eusko Jaurlaritza, eta bide horri helduz gero, ikasle kopuruagatik ikastetxeari dagokion hezitzaile eta PTez gain berriki martxan jarri duten zaugarritasun indizea kontuan hartzea eskatu dute solaskideek, baliabide estrak jar daitezen zaugarritasun indize altua duten ikastetxeetan.

PT ETA HEZITZAILE, BALIABIDE NAHIKOA BIDERATZEN AL DA IKASLE HAUNTZATZ?

Mapan dauden premia bereziko ikasleek izan ditzakete, batetik, eskolan behar duten laguntza jasotzeko hezitzaileak, edota bestetik, ikas-prozesuari lotutako laguntza eta egokitzapen metodologiko eta curricularretan esku hartzeko PT irakasleak. Hezitzaile, PT, tutore eta abar, elkarlanean eta koordinatuta lan egitea izan ohi da onena.

“Gure ikastetxean, iaz bi PT eta erdi genuen, eta aurrean, ikasle kopuru bera-rekin, bi PT ditugu. Guztira 65 PT gehiago jarri dituztela? Izango da, baina ez dit koadratzen, gure inguruan baliabideak ez dira handitu eta izatekotan gutxitu egin dira, edo eskola batetik kendu eta beste batean jarri dituzte”, adierazi digu elkarrizketatu dugun PTei, eta gainerako solaskideen sentsazioa ere antzekoa da, baina sentsazioak sentsazio, datuei erreparatu behar diegu, eta 65 PT gehiago esleitu ere “baliabide gehikuntza oso eskasa” dela iritzi dio ELAk. Sindikatuak duen informazioaren arabera, ikasturte honetan eskaini diren PT eta hezitzaile lanpostuetan lanaldi osokoak gutxitu eta partzialak gehitu egin dira: “Alegia, langile gehiago egonda ere, kopurua oso eskasa da dagoen premia bereziko ikasle kopuru gehigarriarekiko, eta gainera, lanaldi partzialekoak dira, beraz enplegua sortu baino gehiago enplegua prekarizatzen ari da Hezkuntza Saila”.

STEILASentzat ere, ez da nahikoa, “inondik inora ere”. Positiboagoa da LAB: borroka eta negoziaketak tarteko, aholkulari, orientatzaile eta PT figurak indartu dituztela nabarmendu dute, eta hezitzaileei dagokionez lanpostu kopurua handitu dela eta “aurki” guztiak egonkortzea lortuko dutela.

Kontuak kontu, baliabide banaketa ikasturte hasieran egiten dela azpimarratu digute solaskideek, eta behin ikasturte hasita ez dagoela baliabide horiek aldatzeko malgutasunik. Horrek esan nahi du ikastetxeak, dituen baliabideen arabera, tetrisa egiten duela, eta ondoren, ikasturte erdian sartzen den ikasleak beharra baldin badu (eta maiz beharra izan ohi du ikasturte erdian sartzen denak), sarritan ezin duela baliabide gehigarririk lortu, beraz aurretik egindako tetrisa berregin behar da, non-baitetik murriztuz.

Profesionalek ikaslearekin duten ordu tarteak ere mahai gainean jarri du STEILASek, ordu kopurua “beti azpitik” zehazten dela iritziak: “Ikasle bakoitzak jaso beharreko arreta orduak ez dira nahikoak izaten”. Premia bereziko ikasleek kasuan, intentsitatea erabiltzen da adierazle gisa eta intentsitate bakoitzak arreta-ordu tarte batzuk finkatzen ditu (ez ordu kopuru zehatz bat): “Intentsitateak urte askoan ez dira berrikusi eta ordu tarte zabalak barne hartzen dituzte, tarte horretan azpitik jo ohi da laguntzaile jartzerakoan”.

PEXELS PIXABAY

Ikastetxeak, dituen baliabideen arabera, tetrisa egiten du ikasturte hasieran, eta ondoren, ikasturte erdian sartzen den ikasleak beharra baldin badu, maiz ezin du baliabide gehigarririk lortu, beraz, nonbaitetik murriztu behar izaten du.

Azaldu dute, baita ere, hainbatetan gertatzen dena: nahiz eta PTak ikasgela arruntan lan egitea den onena (inklusiorako, besteak beste), ikasleak behar oso espezifikoak dituelako edo PT hori ez delako heltzen dituen ikasle guztiei arreta ematera, talde txikitara ateratzea beharra duten ikasleak, eta bakoitzak hiru orduko arreta pertsonalizatua badu esleituta, hirurei batera ematen die arreta, eta hortaz ez dira hiru ordu eskusibo, hiru ordu partekatatu baizik, “benetan dagokien laguntza lausotuz”.

IKAS MAILAREN ARABERA, EZBERDIN

LABetik gogoratu dute laguntza premia duten ikasleek baliabide gutxiago izaten dituztela Derrigorrezko Bigarren Hezikuntzatik aurrera. Ikasketetan gora egin ahala, azken finean, autonomia garatzeko ikasle hauek ere gero eta autonomoago izan daitezten bilatzen da, baina denentzat ez du balio ekuazioak. Berriki azalera-tu genuen ARGIAN, garun-paralisia eta %87ko desgaitasuna duen ikasleari ordu-ra arte zuen laguntzaren erdia jarri diotela Lanbide Heziketara jauzi egin duenean, autonomia garatzeko onuragarri izango

zela argudiatuta, baina ezinezkoa zaio laguntza erdiarekin aurrera egitea.

Praktikekin antzera gertatzen dela kezu dira STEILASen: “Ikasle gorren kasuan, adibidez, Lanbide Heziketako bigarren mailara igarotzean praktiketara joaten dira eta badirudi tailerlean daudenean ez dutela inongo laguntzarik behar; Zeinu Hizkuntzako Interpreteta etxera bidali eta ikasleak interpretetik gabe uzten ditu martxo aldera Hezkuntza Sailak”.

PT BIHURTZEN DIREN HEZITZAILEAK

Hezitzaileak bizitzen ari diren egoera aldrebesa nabarmendu du STEILASko ordezkariak: ikasturte batean behar diren hezitzaileak esleitzeko, plaza egonkorra duten langileetatik tiratzen du lehenik, alegia Lanpostuen Zerrendatik, eta Zerrendako guztiak ikastetxetan banatu ostean, faltan dituen hezitzaileak kontratatzen ditu ikasturte baterako, “behar puntualak direla esanez”. Espainiako Lan Erreformak kontratu mota hori baimentzen ez duela-eta, Lanpostuen Zerrendan langile gehiago sartu behar izan zituzten joan den ikasturtean, baina are gehiago behar zituztela-eta, Lan-meta-

keta formula erabiliz sei hilabeteko kontratuak egin zituen. Hala, apirila-maizta aldera, kontratuak bukatu zirenean, luzatzea eskaini zien Eusko Jaurlaritzak, baina hezitzaileek eskatu zuten luzatu ez, lanpostuak egonkortzeko; horri uko egin eta PTak kontratatuta zituen Jaurlaritzak, soluzio modura: “Lan postu jende pila bat daukagu zain, hezitzaile pila bat, baina arazoa konpondu beharrean nahiago izan dute PTak kontratatuta hezitzaileen lana egin dezaten”.

Tinko amaitu du solasaldia: “Premia bereziak dituzten ikasleen egoera larria da, behar dituzten baliabideak esleitu ez ezean oso zaila baitute aurrera egitea. Maiz, laguntza jaso beharrean oztopoak jartzen zaizkie eta hezkuntza- eta berdintasun-eskubideak urratzen dira”. Duela urte batzuk, eskola benetan inklusiboa izateko bidean oraindik dauden hutsunez idatzi genuen ARGIAN, *Premia bereziko ikasleak asetzen ez dituen hezkuntza erreportajea* (2664. zenbakian). Afera honen guztiaren atzean dagoen errealitate bati eskaini genion artikulua: familia askok ikasturtero errepikatu behar duen borroka amaigabea, seme-alabak behar duen laguntza eta arreta jaso dezan. ●

MARCOS
okindegia

**Benetako
antzinako ogia**

© 943 450 966
Ubarburu pasealekua, 113
Astigarraga (Gipuzkoa)

aholkukoop
PISKARIA KONTABILIA LABORTATZA

**EKONOMIA SOZIAL
ETA ERALDATZAILEAREN
BIDEAN DOAZENEN
AHOLKULARITZA**

Ametzagaina 17, behe / Donostia
943 005 680 aholku.eus